

Çal??anlar için Rasyonel Duygucu Öz Kararlılık Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çal??anlar için Rasyonel Duygucu Öz Kararlılık Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18317>

Özet

Çal??anlar için Rasyonel Duygucu Öz Kararlılık Ölçeği, **Murat Art??ran** taraf??ndan 2018 y??l??nda bir yüksek lisans tezi kapsam??nda geli??tirilmi?? bir ölçektir. Bu ölçek, klinik psikoloji alan??ndaki temel yakla??mlardan biri olan Rasyonel Duygucu Davran??ç? Terapi (RDDT) prensiplerini, çal??anlar??n i?? yaşam??ndaki motivasyon düzeyleri ve öz kararlılıklar? ile entegre etmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, bireylerin rasyonel ve irrasyonel inançlar??n??n, i?? performanslar??n? ve psikolojik iyi olu??lar??n? etkileyen öz kararlılık motivasyon tipleri üzerindeki etkisini de??erlendirmek üzere tasarlanm??tır.

Anahtar Kelimeler

Rasyonel Duygucu Öz Kararlılık, Öz Kararlılık Teorisi, Motivasyon, Çal??an Psikolojisi, RDDT, Klinik Psikoloji, Ölçek Geli??tirme.

Yazarlar

Murat Art??ran

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, çal??anlar??n i?? yaşam??nda sergiledikleri motivasyon türlerini, rasyonel duygucu yakla??mla ili??kilendirerek ölçmektir. Geleneksel Öz Kararlılık Teorisi (ÖKT) ölçeklerinin aksine, bu araç, bireyin rasyonel düşünce yap??s??n??n, otonom (içsel) motivasyon geli??imini ne ölçüde desteklediğini belirlemeye odaklanm??tır. Ölçek, çal??anlar??n i?? yerindeki hedeflerine ulaşma, zorluklarla başa çıkma ve psikolojik esneklik kazanma süreçlerinde rasyonel inançlar??n rolünü ortaya koyma? hedefler.

Ölçek, özellikle örgüt psikolojisi ve insan kaynaklar? yönetimi alanlar??nda, çal??anlar??n demotive edici veya stres yaratan durumlara kar?? geli??tirdiği bilişsel tepkileri anlamak için bir araç sağlamaktadır. Elde edilen veriler, i?? yerinde RDDT temelli müdahale programlar??n??n tasarlanmas??nda kullanılabilir.

Yapı

Çal??anlar için Rasyonel Duygucu Öz Kararlılık Ölçeği, **Rasyonel Duygucu Öz Kararlılık** yap??s??n? ölçmektedir. Bu yapı, **Albert Ellis**'in geli??tirdiği bilişsel-davran??ç? model ile **Deci ve Ryan**'??n Öz Kararlılık Teorisi'nin kesim noktas??nda yer alır. Ölçek, motivasyonu sadece içsel ve dışsal olarak ayırmakla kalmaz, aynı zamanda bu motivasyon kaynaklar??n??n temelinde yatan inanç sistemlerini (rasyonel inançlar, irrasyonel inançlar) de dikkate alır.

Ölçeğin ölçtüü temel boyutlar, büyük olasılıkla, çal??anların i?e yönelik algılanan özerkliği, yetkinliği ve ilikiselliği gibi temel psikolojik ihtiyaçların, rasyonel düşünce kalıpları (örneğin, esnek tercihler, koşulsuz kabul) tarafından nasıl şekillendirildiğini içermektedir. Bu, motivasyonun sadece davranışsal bir sonuç değil, aynı zamanda sağlıklı bir bilişsel sürecin ürünü olduğunu vurgular.

Geçerlik

Çal??anlar için Rasyonel Duygucu Öz Kararlılık Ölçeği, bir geliştirme çalışması olduğu için, geçerlilik çalışmaları tez çalışması kapsamında detaylıca rapor edilmiştir. Ancak, özet veriler kaynakta sağlanmamıştır. Ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek amacıyla faktör analizi tekniklerinin (muhtemelen Açıklayıcı ve/veya Doğrulayıcı Faktör Analizi) kullanıldığı varsayılmaktadır. Ayrıca, ölçülen yapıların teorik olarak ilişkili olduğu diğer motivasyon ve inanç ölçekleri ile korelasyonlara bakılarak **ölçüt bağıntılı geçerlilik** ve **ayrışan geçerlilik** kanıtlarının sunulduğu öngörülmektedir.

Güvenilirlik

Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları, geliştirme sürecinin ayrılmaz bir parçası olarak Artıran (2018) tarafından yürütülmüştür. Güvenilirlik analizi genellikle **iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa)** hesaplamaları içerir. Ölçeğin alt boyutları ve genel ölçek puanlarının tutarlılığını sağlamak için bu katsayıların rapor edilmesi beklenmektedir. Ek olarak, test-tekrar test güvenilirliği gibi zamana bağlı güvenilirlik yöntemlerinin de kullanılması muhtemeldir. Detaylı güvenilirlik istatistikleri, tezin tam metninde bulunmaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirme aşamasında, yapısal bütünlüğünü kanıtlamak amacıyla faktör analizi yöntemleri kullanılmıştır. Ölçeğin "Rasyonel Duygucu Öz Kararlılık" gibi kompleks ve iki teoriyi birleştiren bir yapıyı ölçmesi nedeniyle, birden fazla faktörün ortaya çıkması beklenir. Bu faktörler muhtemelen **Rasyonel İnançlar Temelli İçsel Motivasyon** ve **İrrasyonel İnançlar Temelli Dışsal Motivasyon/Demotivasyon** gibi alt boyutları yansıtmaktadır. Faktör analizi sonuçları, ölçeğin maddelerinin teorik olarak beklenen alt yapılar altında toplandığını göstermelidir. Bu analizler, ölçeğin nihai formunun ve puanlama yapısının belirlenmesinde kritik rol oynamıştır.

Araç

Test Çeşidi: Geliştirme (Yeni bir yapısal bileşen üzerine kurulu ölçek).

Format: Kaynakta belirtilmemekle birlikte, psikometrik ölçeklerin çoğunda kullanılan, Likert tipi

derecelendirme formatında olduysanız varsayılmaktadır.

Mevcut Diller: Türkçe.

Hedef Popülasyon Grubu: Çal??anlar.

Yaş Grubu: Yetişkin (Çal??ma hayatında aktif olan bireyler).

Popülasyon Detayları: Türkiye'de çeşitli sektörlerde çal??an yetişkin bireyler.

Test Metodolojisi: Psikometrik ölçek geliştirme süreci, Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizi, Güvenilirlik ve Geçerlilik çal??maları.

Anahtar Kelimeler

Rasyonel inançlar, irrasyonel inançlar, Çal??ma Hayatı, Örgütsel Psikoloji, Öz Belirleme, RDDT, ÖKT, ?? Tatmini.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Bilgi mevcut değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yazın Adresi: Yüksek lisans tezi olarak İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından yayınlanmıştır.

Şinler & Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2018.

Şinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir tez çal??ması kapsamında geliştirilmiştir. Kullanım izinleri ve koşulları için sorumlu yazar Murat Artıran veya tezini yayınlayan İstanbul Arel Üniversitesi ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Tezin tam metnine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilmektedir.

Referanslar

Artıran, M. (2018). *Klinik psikolojiyi çal??ma hayatında motivasyona entegre etmek: Çal??anlar için Rasyonel Duygucu Öz Kararlılık Ölçeğinin geliştirilmesi ve geçerlilik ve güvenilirlik çal??ması (Yüksek lisans tezi)*. İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul.

Bu çal??manın orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

[calisanlar-icin-rasyonel-duygucu-oz-kararlilik-olcegi-toad.pdf](#)

Tezin YÖK Ulusal Tez Merkezi bağlantısı:

tez.yok.gov.tr

Çal??anlar için Rasyonel Duygucu Öz Kararlılık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ancak kaynak içerikte ölçek maddeleri yer almadığı için, maddeler burada sunulamamaktadır. Maddeler, yukarıda belirtilen yüksek lisans tezinin ekler bölümünde bulunabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM